

राज्याचा हवामान, पिक पेरणी व पिक परिस्थितीचा दिनांक ११/१०/२०२१ अखेरचा

खरीप अंतिम व रब्बी हंगाम २०२१-२२ चा साप्ताहिक अहवाल

❖ **हवामान** : राज्यात अहवाल कालावधीत बहुतांश विभागात आकाश अंशतः ढगाळ होते.

कोंकण विभागात तुरळक ठिकाणी जोरदार तर पुणे, कोल्हापूर व औरंगाबाद विभागात बहुतांश ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची नोंद झाली. नाशिक, लातूर, अमरावती व नागपूर विभागात काही ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची नोंद झाली.

❖ **पर्जन्यमान (२०२१) (अंतरीम)**

दि.१ जून ते ११ ऑक्टोबर, २०२१ या कालावधीमधील राज्यातील सरासरी पाऊस १०२९.४ मि.मी. असून दि.११ ऑक्टोबर, २०२१ पर्यंत १२४६.१ मि.मी. म्हणजेच सरासरीच्या १२१.१ टक्के पाऊस झाला. मागील वर्षी दि.११.१०.२०२० अखेर ११२०.४ मि.मी. म्हणजेच सरासरीच्या १०८.८ टक्के पाऊस झाला.

राज्यात दि.१ जून ते ११ ऑक्टोबर, २०२१ अखेरीस सरासरीच्या तूलनेत प्रत्यक्ष पडलेल्या पावसानुसार (प्रागतिक) जिल्ह्याची वर्गवारी खालीलप्रमाणे आहे.

अ.क्र.	पर्जन्यमान टक्केवारी	जिल्हे संख्या	जिल्ह्यांची नावे
१	० ते २५ %	०	---
२	२५ ते ५० %	०	---
३	५० ते ७५ %	१	नंदुरबार.
४	७५ ते १०० %	६	नाशिक, पुणे, कोल्हापूर, भंडारा, गोंदिया, गडचिरोली.
५	१०० % पेक्षा जास्त	२७	ठाणे, रायगड, रत्नागिरी, सिंधुदुर्ग, पालघर, धुळे, जळगांव, अहमदनगर, सोलापूर, सातारा, सांगली, औरंगाबाद, जालना, बीड, लातूर, उस्मानाबाद, नांदेड, परभणी, हिंगोली, बुलढाणा, अकोला, वाशिम, अमरावती, यवतमाळ, वर्धा, नागपूर, चंद्रपूर.

राज्यात दि.११ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर पर्जन्यमान सरासरीच्या तूलनेत एकूण ३५५ तालुक्यांपैकी २ तालुक्यांत २५ ते ५० %, १२ तालुक्यात ५० ते ७५ %, ५३ तालुक्यात ७५ ते १००% तर २८८ तालुक्यात १०० % पेक्षा जास्त पाऊस झाला आहे.

राज्याचे सरासरी पर्जन्यमानाच्या तुलनेत प्रत्यक्ष पर्जन्यमानाचा तक्ता.

❖ **खरीप हंगाम-२०२१-२२ अंतिम पिक पेरणी :** राज्यात खरीप पिकांचे सरासरी क्षेत्र (ऊस वगळून) १४१.९८ लाख हेक्टर असून, दि.०१ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर १४२.८३ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (१०१%) पेरणी झाली आहे. तसेच राज्यात खरीप पिकांचे ऊस पिकासह सरासरी क्षेत्र १५१.३३ लाख हेक्टर असून, १४५.९० लाख हेक्टर क्षेत्रावर (९६%) पेरणी/ लागवड झाली आहे. मागील वर्षी दि.२८.०९.२०२० रोजी संपणाऱ्या सप्ताहाअखेर राज्यातील ऊस पिकासह पेरणी क्षेत्र १४५.४२ लाख हे. (९६.०९%) तर ऊस पिक वगळून पेरणी क्षेत्र १४३.८२ लाख हे. (१०१.३०%) होते.

❖ **पिक परिस्थिती :**

- भाताच्या हळव्या जाती पक्वतेच्या अवस्थेत तर निमगरव्या व गरव्या जाती दाणे भरणे ते पक्वतेच्या अवस्थेत आहेत.
- सोयाबीन पिक पक्वतेच्या अवस्थेत असून, काढणीची कामे सुरु आहेत.
- मूग व उडीद पिके काढणीची कामे पुर्णत्वास आहेत.
- कापूस पिक पाते, बोंडे लागणेच्या अवस्थेत तर काही ठिकाणी पक्वतेच्या अवस्थेत असून पहिली वेचणी सुरु आहे.
- भुईमूग पिक शेंगा भरणे ते पक्वतेच्या अवस्थेत असून काही ठिकाणी काढणीची कामे सुरु झाली आहेत.
- ज्वारी व बाजरी पिके कणसे भरणे ते पक्वतेच्या अवस्थेत आहे.
- मका पिक दाणे भरणे ते पक्वतेच्या अवस्थेत आहे.
- पेरणी झालेली सुर्यफुल, तीळ व कारळे पिके फुलोरा ते शेंगा धरणेच्या अवस्थेत आहेत.

❖ **नैसर्गिक आपत्ती :**

दि.०८.१०.२०२१ च्या प्राथमिक नजरअंदाज अहवालानुसार माहे ऑक्टोबर, २०२१ मध्ये अतिवृष्टी/ पूरामुळे ५ जिल्हयात ५४,२०३ हे. क्षेत्र बाधित झाले असून यामध्ये कापूस, मका, सोयाबीन, कांदा, द्राक्ष, स्ट्रॉबेरी, इत्यादी फळपिके व भाजीपाला पिकांचा समावेश आहे.

❖ **किड व रोग :**

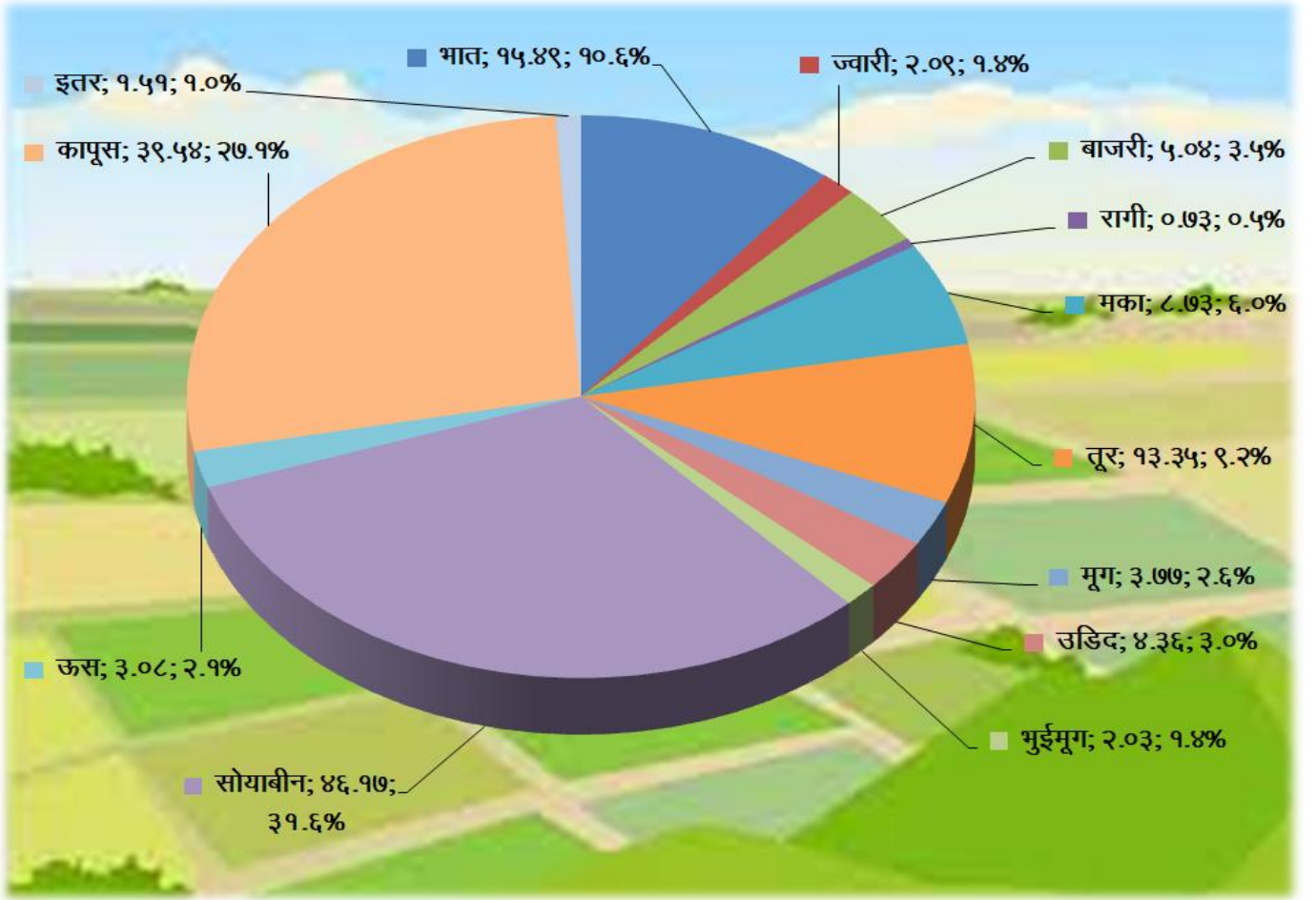
राज्यात काही ठिकाणी मका पिकावर लष्करी अळीचा, कापूस पिकावर मावा तुडतुडे, गुलाबी बोंड अळी, ठिपक्यांची बोंड अळी या किडींचा व बोंड सड या रोगाचा, तूर पिकावर पाने गुंडाळणारी अळीचा, भात पिकावर पिवळी खोडकिड, गादमाशी या किडींचा व कडा करपा या रोगाचा तर भुईमूग पिकावर हुमणी किडीचा प्रादुर्भाव दिसून येत आहे.

किडरोग व्यवस्थापनासाठी क्षेत्रिय स्तरावर शेतीशाळा, कृषि विद्यापीठांकडील पिक संरक्षण सल्ले, सर्वेक्षणासाठी फेरोमेन सापळे व ल्युर्सचा पुरवठा तसेच जैविक किटक नाशकांच्या वापराबाबत सूचना इत्यादी उपाययोजना करण्यात येत आहेत. तसेच त्याबाबत जनजागृती करण्यात येत आहे.

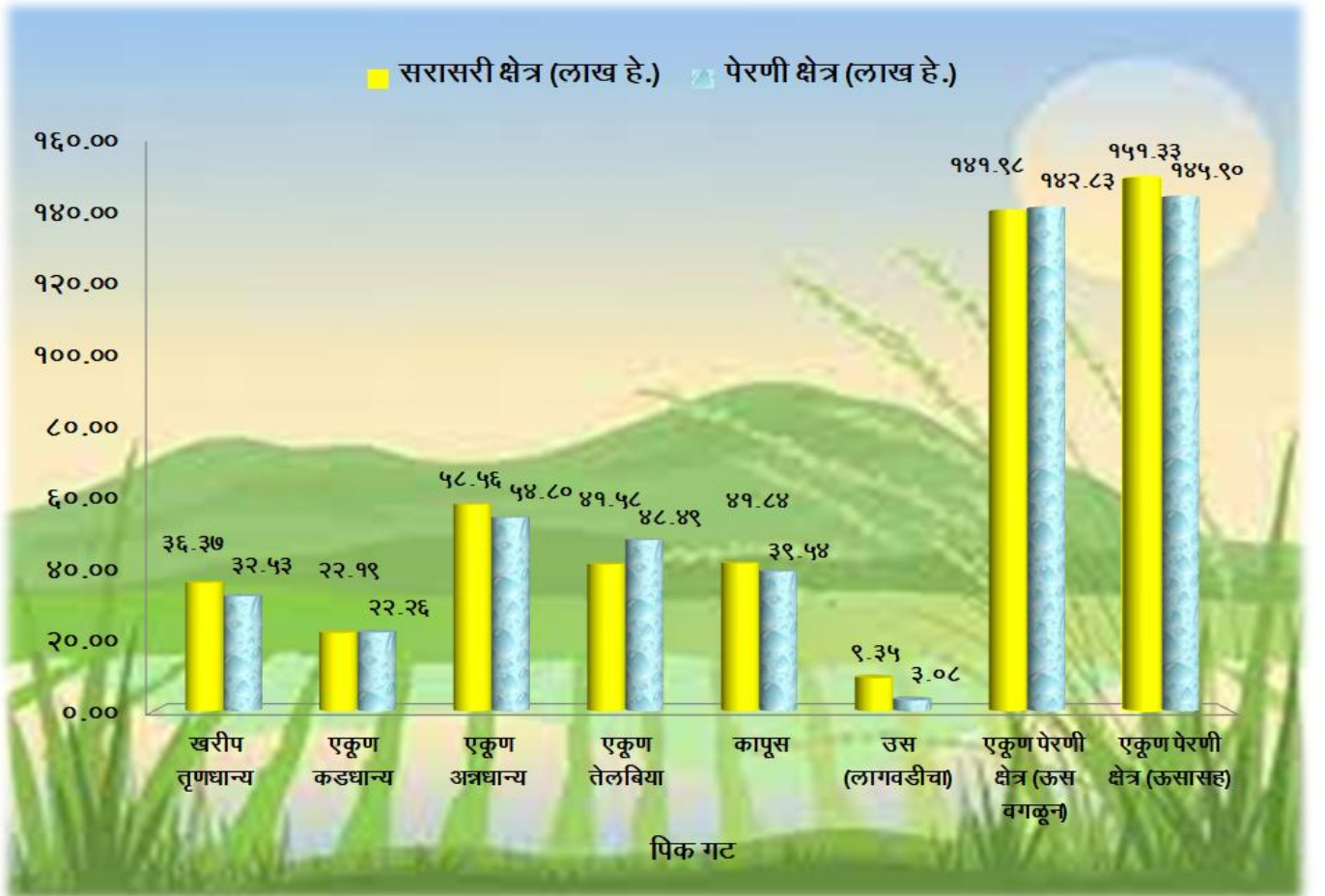
❖ **रब्बी हंगाम-२०२१-२२ :**

- रब्बी हंगामाच्या लागवडीकरीता पुर्वमशागतीची कामे सुरु आहेत. काही ठिकाणी ज्वारी, मका, बाजरी पिकांच्या पेरणीस सुरुवात झाली आहे. तर काही ठिकाणी माहे सप्टेंबर अखेर व माहे ऑक्टोबरच्या सुरुवातीस झालेल्या पावसामुळे पुर्वमशागतीची व पेरणीची कामे खोळंबली आहेत.

खरीप हंगाम सन-२०२१-२२ मधील राज्यस्तरीय पेरणी क्षेत्र (लाख हे.) व टक्केवारी (दि.०१ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर)

खरीप हंगाम सन-२०२१-२२ मधील पेरणी क्षेत्राचा सरासरी पेरणी क्षेत्राशी तुलनात्मक तक्ता (दि.०१ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर)

विभाग निहाय पिक परिस्थिती

कोकण विभाग खरीप हंगाम

- ❖ **हवामान** : अहवाल कालावधीत विभागात आकाश ढगाळ होते. विभागात बहुतांश ठिकाणी हलक्या ते मध्यम तर तुरळक ठिकाणी जोरदार स्वरुपाच्या पावसाची नोंद झाली.
- ❖ **पर्जन्यमान** : विभागात दि.११ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर पर्जन्यमान सरासरीच्या तूलनेत एकूण ४७ तालुक्यांपैकी ८ तालुक्यात ७५ ते १००% तर ३९ तालुक्यात १०० % पेक्षा जास्त पाऊस झाला आहे.
- ❖ **पिक पेरणी** : विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र ४.४२ लाख हेक्टर असून, दि.०१ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर ४.१७ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (९४.२७%) पेरणी झाली आहे.
- ❖ **पिक परिस्थिती** :
 - भाताच्या हळव्या जाती पक्वतेच्या अवस्थेत तर निमगरव्या व गरव्या जाती दाणे भरणे ते पक्वतेच्या अवस्थेत आहेत.
 - नाचणी पिक दाणे भरणेच्या अवस्थेत आहे.
 - पेरणी झालेली कडधान्य व तेलबिया पिके फुलोरा ते शेंगा लागणेच्या अवस्थेत आहेत.
 - पिक परिस्थिती समाधानकारक आहे.
- ❖ माहे सप्टेंबर, २०२१ मध्ये झालेल्या अतिवृष्टी/पुरामुळे पालघर जिल्हयात शेतपिकांचे नुकसान झाले आहे.
- ❖ **किड व रोग** : विभागात रायगड जिल्हयातील पेण व उरण तालुक्यात, सिंधुदुर्ग जिल्हयातील दोडामार्ग तालुक्यात भात पिकावर पिवळ्या खोडकिड या किडीचा अत्यल्प प्रादुर्भाव दिसून येत आहे.

नाशिक विभाग खरीप हंगाम

- ❖ **हवामान** : अहवाल कालावधीत विभागात आकाश अंशतः ढगाळ होते. विभागात काही ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरुपाच्या पावसाची नोंद झाली.
- ❖ **पर्जन्यमान** : विभागात दि.११ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर पर्जन्यमान सरासरीच्या तूलनेत एकूण ४० तालुक्यांपैकी २ तालुक्यांत २५ ते ५०%, ४ तालुक्यात ५० ते ७५ %, ९ तालुक्यात ७५ ते १००% तर २५ तालुक्यात १००% पेक्षा जास्त पाऊस झाला आहे.
- ❖ **पिक पेरणी** : विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र २१.१९ लाख हेक्टर असून दि.०१ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर २०.२२ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (९५.४३%) पेरणी झाली आहे.
- ❖ **पिक परिस्थिती** :
 - भात पिक हळवा भात पक्वतेच्या ते काढणीच्या अवस्थेत, निमगरवा व गरवा भात पिक दाणे भरणे ते पक्वतेच्या अवस्थेत आहे.
 - ख.ज्वारी व बाजरी पिके पक्वतेच्या ते काढणीच्या अवस्थेत आहे.
 - नागली पिक फुलोरा ते दाणे भरणेच्या अवस्थेत आहे.
 - मका पिक पक्वतेच्या ते काढणीच्या अवस्थेत आहे.
 - तूर पिक फुलोरा अवस्थेत आहे.
 - मुग, उडीद पिके काढणीची कामे अंतिम टप्प्यात आहेत.
 - भुईमुग पिक शेंगा पक्वतेच्या अवस्थेत आहेत.
 - कारळा, तीळ व सुर्यफुल पिके फुलोरा ते शेंगा लागणेच्या अवस्थेत आहेत.
 - सोयाबीन पिक शेंगा पक्वतेच्या अवस्थेत असून काढणीची कामे सुरु आहेत.
 - कापूस पिक बोंडे पक्वतेच्या ते काढणीच्या अवस्थेत असून, काही ठिकाणी वेचणीची कामे सुरु आहेत.
 - आडसाली, पुर्वहंगामी, सुरु व खोडवा ऊस वाढीच्या अवस्थेत आहे. नवीन आडसाली ऊस लागवड पुर्ण झाली आहे.

- ❖ **किड व रोग** : विभागात काही ठिकाणी मका लष्करी अळीचा, भात पिकावर गादमाशीचा, कापूस पिकावर मावा तुडतुडे, गुलाबी बोंड अळी, टिपक्याची बोंड अळी या किडींचा व बोंड सड रोगाचा प्रादुर्भाव दिसून येत आहे.

पूणे विभाग खरीप हंगाम

- ❖ **हवामान** : अहवाल कालावधीत विभागात आकाश अंशतः ढगाळ होते. विभागात बहुतांश ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची नोंद झाली.
- ❖ **पर्जन्यमान** : विभागात दि.११ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर पर्जन्यमान सरासरीच्या तूलनेत एकूण ३९ तालूक्यांपैकी १ तालूक्यात ५० ते ७५%, ४ तालूक्यात ७५ ते १००% तर ३४ तालूक्यात १०० % पेक्षा जास्त पाऊस झाला आहे.
- ❖ **पिक पेरणी** : विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र ८.६७ लाख हेक्टर असून, दि.०१ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर ११.६३ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (१३४.२२%) पेरणी झाली आहे.
- ❖ **पिक परिस्थिती** :
 - भात पिक दाणे भरणे ते पक्वतेच्या अवस्थेत आहे.
 - बाजरी पिक पक्वतेच्या अवस्थेत असून काढणीची कामे सुरु आहेत.
 - मका पिक दाणे भरणे ते पक्वतेच्या अवस्थेत आहे.
 - मूग व उडीद पिकांच्या काढणीची कामे पुर्ण झाली आहेत.
 - सोयाबीन पिक पक्वतेच्या अवस्थेत असून, काढणीची कामे सुरु आहेत.
 - भुईमूग पिकाची काढणीची कामे सुरु आहेत.
 - तूर पिक फांदयांना फुटवे फुटणे ते फुलोरा अवस्थेत आहे.
 - ज्वारी पिक पक्वतेच्या अवस्थेत आहे.
- ❖ **किड व रोग** : विभागात काही ठिकाणी मका पिकावर लष्करी अळी, कापूस पिकावर मावा तुडतुडे या किडींचा अल्प प्रमाणात प्रादुर्भाव दिसून येतो.
- ❖ **रब्बी हंगाम-२०२१-२२** :
 - रब्बी हंगामाच्या लागवडीकरीता पुर्वमशागतीची कामे सुरु आहेत. काही ठिकाणी ज्वारी, मका, बाजरी पिकांच्या पेरणीस सुरुवात झाली आहे.

कोल्हापूर विभाग खरीप हंगाम

- ❖ **हवामान** : अहवाल कालावधीत विभागात आकाश अंशतः ढगाळ होते. विभागात बहुतांश ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची नोंद झाली.
- ❖ **पर्जन्यमान** : विभागात दि.११ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर पर्जन्यमान सरासरीच्या तूलनेत एकूण ३३ तालूक्यांपैकी ३ तालूक्यात ५० ते ७५%, ५ तालूक्यात ७५ ते १००% तर २५ तालूक्यात १०० % पेक्षा जास्त पाऊस झाला आहे.
- ❖ **पिक पेरणी** : विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र ८.०३ लाख हेक्टर असून दि.०१ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर ८.० लाख हेक्टर क्षेत्रावर (९९.६५%) पेरणी झाली आहे.
- ❖ **पिक परिस्थिती** :
 - रागी पिक फुटवे फुटणेच्या ते पोटरीच्या अवस्थेत आहे.
 - हळवे भात पक्वतेच्या अवस्थेत तर निमगरवा व गरवा भात पिक फुलोरा ते दाणे भरणेच्या अवस्थेत आहे.
 - सोयाबीन पिक पक्वतेच्या अवस्थेत असून, काढणीची कामे सुरु आहेत.

- ज्वारी पिक फुलोरा ते दाणे भरणेच्या अवस्थेत आहे.
- बाजरी पिकाच्या काढणीची कामे प्रगतीपथावर आहे.
- उडीद व मूग पिकांच्या काढणीची कामे पुर्णत्वास आहेत.
- तूर पिक फांदयांना फुटवे फुटणे ते फुलोरा अवस्थेत आहे.
- मका व भुईमूग पिकांच्या काढणीची कामे सुरु आहेत.
- गत हंगामातील आडसाली, पुर्वहंगामी व सुरु ऊस पिक जोमदार वाढीच्या अवस्थेत आहे. चालु हंगामातील ऊसाच्या लागणीची कामे पुर्ण झाली आहेत. लागवड झालेला ऊस फुटवे फुटणे ते कांडी धरणेच्या अवस्थेत आहे.
- ❖ मागील सप्ताहातील पावसामुळे सोयाबीन भुईमूग हळवे भात पिकांच्या काढण्या खोळंबल्या आहेत. ज्वारीचे दाणे काळे पडणे तसेच भुईमूग पिकास कोंब येऊन नुकसान होण्याची शक्यता आहे.

❖ किड व रोग :

विभागात काही ठिकाणी मका पिकावर लष्करी अळी, भात पिकावर पिवळी खोडकिड, मावा तुडतुडे या किडीचा व करपा रोगाचा, ऊस पिकावर हुमणी, भुईमूग पिकावर हुमणी या किडींचा अल्पप्रमाणात प्रादुर्भाव दिसून येतो.

❖ रब्बी हंगाम-२०२१-२२ :

सांगली जिल्ह्यात रब्बी हंगामाच्या पेरण्यांना सुरुवात झाली आहे. ज्वारी, मका, हरभरा पिकांच्या १५,९५० हे. क्षेत्रावर पेरण्या पुर्ण झाल्या आहेत.

औरंगाबाद विभाग खरीप हंगाम

- ❖ **हवामान** : अहवाल कालावधीत विभागात आकाश अंशतः ढगाळ होते. विभागात बहुतांश ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची नोंद झाली.
- ❖ **पर्जन्यमान** : विभागात दि.११ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर पर्जन्यमान सरासरीच्या तूलनेत एकूण २८ तालूक्यांपैकी २८ तालूक्यात १०० % पेक्षा जास्त पाऊस झाला आहे.
- ❖ **पिक पेरणी** : विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र २०.२३ लाख हेक्टर असून, दि.०१ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर २०.४९ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (१०१.२७%) पेरणी झाली आहे.
- ❖ **पिक परिस्थिती** :
 - विभागात कापूस पिक पाते, फुले ते बोंडे पोसणेच्या अवस्थेत आहे.
 - तूर पिक वाढीच्या ते फुलकळीच्या अवस्थेत आहे.
 - बाजरी पिक पक्वतेच्या अवस्थेत असून, काढणीची कामे सुरु आहेत.
 - मका पिक कणसांमध्ये दाणे भरणेच्या अवस्थेत असून काही ठिकाणी काढणी सुरु आहे.
 - मूग, उडीद पिकांच्या काढणीची कामे पुर्ण झाली आहेत.
 - सोयाबीन पिक पक्वतेच्या अवस्थेत असून, काढणीची कामे सुरु आहेत.
 - भुईमूग पिक पक्वतेच्या अवस्थेत असून काढणीची कामे सुरु आहेत.
- ❖ मागील सप्ताहात झालेल्या अतिवृष्टीमुळे सोयाबीन पिकाचे नुकसान झाले आहे. कापूस पिकाची पाते व फुलगळ तसेच बोंडे सड झाली आहे. उत्पादन व गुणवत्तेवर परिणाम झाला आहे.
- ❖ माहे सप्टेंबर मध्ये झालेल्या अतिवृष्टीमुळे पिकांचे नुकसान झालेले असून, पंचनाम्याची कामे प्रगतीपथावर आहेत.

❖ किड व रोग :

विभागात काही ठिकाणी मका पिकावर लष्करी अळीचा, कापूस पिकावर मुळकुज व बोंडे सड या रोगांचा, मावा तुडतुडे, टिपक्यांची अळी, गुलाबी बोंड अळी या किडींचा प्रादुर्भाव दिसून येतो.

❖ रब्बी हंगाम-२०२१-२२ :

जालना, बीड जिल्हयात रब्बी हंगामाच्या पेरण्यांना सुरुवात झाली आहे. ज्वारी, बाजरी, मका, हरभरा पिकांच्या १,०२० हे. क्षेत्रावर पेरण्या पुर्ण झाल्या आहेत. औरंगाबाद जिल्हयात अद्याप पेरण्या सुरु झाल्या नाहीत.

लातूर विभाग खरीप हंगाम

- ❖ **हवामान** : अहवाल कालावधीत विभागात आकाश अंशतः ढगाळ होते. विभागात काही ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची नोंद झाली.
- ❖ **पर्जन्यमान** : विभागात दि.११ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर पर्जन्यमान सरासरीच्या तूलनेत एकूण ४८ तालूक्यांपैकी ४८ तालूक्यात १०० % पेक्षा जास्त पाऊस झाला आहे.
- ❖ **पिक पेरणी** : विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र २७.९४ लाख हेक्टर असून, दि.०१ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर २७.४२ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (९८.१५%) पेरणी झाली आहे.
- ❖ **पिक परिस्थिती** :
 - विभागात तूर पिक फुलकळी ते फुले लागणेच्या अवस्थेत आहे.
 - मूग व उडीद पिके काढणीची कामे पुर्ण झाली आहेत.
 - कापूस पिक पाते ते बोंडे लागणेच्या अवस्थेत आहे.
 - सोयाबीन पिक शेंगा पक्वतेच्या अवस्थेत असून, काढणीची कामे सुरु आहेत.
 - मका पिक कणसे पक्वतेच्या अवस्थेत आहे.
 - ज्वारी पिक पक्वतेच्या अवस्थेत आहे.
 - बाजरी पिक पक्वतेच्या अवस्थेत असून काढणीची कामे सुरु आहेत.
- ❖ सततच्या पावसामुळे ज्वारी पिकाचे दाणे काळे पडण्याची शक्यता आहे. लातूर विभागात झालेल्या पावसामुळे काढणीला आलेले सोयाबीन, मूग, उडीद पिकांचे नुकसान झाले आहे. पावसामुळे सोयाबीन पिकास कोंब फुटत आहेत. तसेच काढणी झालेले पिक काळे पडले आहेत.
- ❖ हिंगोली, उस्मानाबाद जिल्हयात अतिवृष्टीमुळे बाधित झालेल्या पिकांचे पंचनामे करण्याबाबत अधिसूचना काढलेल्या आहेत.
- ❖ **किड व रोग** :

विभागात काही ठिकाणी कापूस पिकावर मावा तुडतुडे, गुलाबी बोंड अळी, ठिपक्यांची बोंड अळी या किडींचा व बोंडे सड या रोगाचा, तूर पिकावर पाने गुंडाळणारी अळीचा प्रादुर्भाव दिसून येत आहे.

रब्बी हंगाम-२०२१-२२ :

रब्बी पेरणीस अद्याप सुरुवात झालेली नाही.

अमरावती विभाग खरीप हंगाम

- ❖ **हवामान** : अहवाल कालावधीत विभागात आकाश अंशतः ढगाळ होते. विभागात काही ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरूपाच्या पावसाची नोंद झाली.
- ❖ **पर्जन्यमान** : विभागात दि.११ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर पर्जन्यमान सरासरीच्या तूलनेत एकूण ५६ तालूक्यांपैकी २ तालूक्यात ५० ते ७५ %, ५ तालूक्यात ७५ ते १००% तर ४९ तालूक्यात १०० % पेक्षा जास्त पाऊस झाला आहे.
- ❖ **पिक पेरणी** : विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र ३२.२४ लाख हेक्टर असून, दि.०१ ऑक्टोबर, २०२१ अखेर ३१.४२ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (९७.४६%) पेरणी झाली आहे.
- ❖ **पिक परिस्थिती** :
 - विभागात मूग व उडीद पिकांची काढणीची कामे पुर्ण झाली आहेत.

- सोयाबीन पिक पक्वतेच्या अवस्थेत असून, काढणीची कामे सुरु आहेत.
- कापूस पिक पक्वतेच्या अवस्थेत असून पहिली वेचणी सुरु आहे.
- तूर पिक शेंडे ते फुलकळी लागणेच्या अवस्थेत आहे.
- मका पिक कणसे लागणे ते कणसांमध्ये दाणे भरणेच्या अवस्थेत आहे.
- ज्वारी पिक कणसांमध्ये दाणे भरणेच्या अवस्थेत आहेत.
- भूईमूग पिक पक्वतेच्या अवस्थेत असून, काढणीची कामे सुरु आहेत.

❖ काही तालुक्यात पावसामुळे मूग, उडीद, सोयाबीन पिकास मोड येत आहेत.

❖ अकोला, वाशिम, बुलडाणा, अमरावती जिल्ह्यात गुलाब चक्रीवादळामुळे झालेल्या अतिवृष्टीमुळे पक्वतेच्या अवस्थेत असलेल्या पिकांच्या गुणवत्तेवर परिणाम झाला असून, पिकांचे नुकसान झाले आहे. सर्वेक्षणाचे काम सुरु आहे.

❖ किड व रोग :

विभागात काही ठिकाणी कापूस पिकावर गुलाबी बोंड अळीचा या किडीचा व बोंडे सड या रोगाचा, तूर पिकावर पाने गुंडाळणारी अळी या किडीचा प्रादुर्भाव दिसून येत आहे.

नागपूर विभाग खरीप हंगाम

❖ **हवामान** : अहवाल कालावधीत विभागात आकाश अंशतः ढगाळ होते. विभागात काही ठिकाणी हलक्या ते मध्यम स्वरुपाच्या पावसाची नोंद झाली.

❖ **पर्जन्यमान** : विभागात दि.११ ऑक्टोंबर, २०२१ अखेर पर्जन्यमान सरासरीच्या तूलनेत एकूण ६४ तालुक्यांपैकी २ तालुक्यात ५० ते ७५ %, २२ तालुक्यात ७५ ते १००% तर ४० तालुक्यात १०० % पेक्षा जास्त पाऊस झाला आहे.

❖ **पिक पेरणी** : विभागात खरीप पिकाखालील सरासरी क्षेत्र १९.२६ लाख हेक्टर असून, दि.०१ ऑक्टोंबर, २०२१ अखेर १९.४७ लाख हेक्टर क्षेत्रावर (१०१.०९%) पेरणी झाली आहे.

❖ पिक परिस्थिती :

- विभागात कापूस पिक पात्या ते बोंडे पक्वतेच्या अवस्थेत आहे.
- तूर पिक फुलकळी लागणेच्या अवस्थेत आहे.
- भात पिक लोंबी मध्ये दाणे भरणे ते पक्वतेच्या अवस्थेत तर काही ठिकाणी कापणीची कामे सुरु आहेत.
- सोयाबीन पिक पक्वतेच्या अवस्थेत असून, काढणी सुरु आहे.

❖ सततच्या पावसामुळे सोयाबीन पिकास कोंब फुटून शेंगा काळ्या पडत आहेत.

❖ किड व रोग :

विभागात भात पिकावर पिवळी खोडकिड, गादमाशी या किडींचा, कडा करपा रोगाचा, तूर पिकावर पाने गुंडाळणाऱ्या अळीचा, कापूस पिकावर गुलाबी बोंड अळी, मावा तुडतुडे किडीचा व बोंड सड या रोगाचा प्रादुर्भाव अल्प प्रमाणात दिसून येत आहे.

महाराष्ट्र राज्यातील रब्बी हंगामातील मुख्य पिकाखालील दि.११.१०.२०२१ अखेरचा साप्ताहिक पेरणी अहवाल.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)

अ.क्र.	पिके	सरासरी क्षेत्र (२०१४-१५ ते २०१८-१९)	मागिल वर्षाची पेरणी क्षेत्र दि.११.१०.२०२०	प्रत्यक्ष पेरलेले क्षेत्र	पेरलेल्या क्षेत्राची सरासरी क्षेत्राशी टक्केवारी	पेरलेल्या क्षेत्राची मागिल वर्षाशी टक्केवारी
१	रब्बी ज्वारी	२०२७२५८	०	२९१२३	१.४४	#DIV/०!
२	गहू	८७५६३३	०	०	०.००	#DIV/०!
३	मका	२६३८९६	०	९७३	०.३७	#DIV/०!
४	इतर रब्बी. तृणधान्ये	१४९२१	०	०	०.००	#DIV/०!
	एकूण रब्बी. तृणधान्ये	३१८१७०८	०	३००९७	०.९५	#DIV/०!
५	हरभरा	१७४३२५९	०	४०६	०.०२	#DIV/०!
६	इतर रब्बी. कडधान्ये	१०५७०४	०	२	०.००	#DIV/०!
	एकूण रब्बी कडधान्ये	१८४८९६३	०	४०८	०.०२	#DIV/०!
	एकूण रब्बी अन्नधान्ये	५०३०६७२	०	३०५०५	०.६१	#DIV/०!
७	करडई	४६४६५	०	४	०.०१	#DIV/०!
८	जवस	१६६६९	०	०	०.००	#DIV/०!
९	तीळ	१६३०	०	०	०.००	#DIV/०!
१०	सुर्यफुल	१४४१६	०	४	०.०३	#DIV/०!
११	इतर रब्बी तेलबीया	१००४५	०	०	०.००	#DIV/०!
	एकूण रब्बी तेलबीया	८९२२७	०	८	०.०१	#DIV/०!
	राज्यातील एकूण पीकाखालील पेरणीचे क्षेत्र	५११९८९८	०	३०५१३	०.६०	#DIV/०!

टिप - पेरणी क्षेत्र नजर अंदाजित